

în predoslovie la *Viața lumii* că limba românească e capabilă de poezie și că se pot scrie versuri nu numai de 13 silabe, ci și de 9 sau 7 silabe: « stihurile acestea ce scriu într-această cărțuție au 13 silabe, iară să pot și în 9 și șapte a face... » În consecință se poate să fi încercat și versul de 7 silabe în spirit popular, cum a încercat, de altfel, și pe cel de 14 silabe.

Ținând seama de relațiile Moldovei și ale lui Miron Costin personal cu Polonia și cu membrii familiei Potocki, în sec. XVII-lea, cum și de apropierea literară de tematică, versificație și stil, putem emite ipoteza că M. Costin este autorul *Stihurilor omului strein*. Fără îndoială, e o simplă ipoteză. În orice caz, există contingente între spiritul lui M. Costin și versurile respective. Similitudinea de idei și forme, ca și introducerea lui Potocki în stihuri, îndreptățesc această ipoteză. Nu vedem posibilitatea realizării acestor versuri de altcineva și în altă perioadă. În fond, e vorba de o creație poetică cultă, care poartă semnele momentului și într-o măsură ale scrisului lui M. Costin.

* * *

În anul 1948, etnograful polon Sebastian Flizak, sub titlul *Pieśń rumuńska o Potockim*²², atrăgea atenția că pe teritoriul românesc a circulat (și poate mai circulă) un cîntec « despre pan Potocki ». A aflat știrea de la prof. polon Mikołaj Bażałuk, originar din Olszanica, regiunea Stanislavov, care din 1914 a profesat la liceul de la Vijnița pe Ceremuș în Bucovina, lângă Kutu. După primul război mondial, Vijnița, a intrat sub administrație românească, iar profesorul M. Bażałuk a fost mutat la Turnu Măgurele. Aci, la Turnu Măgurele, Bażałuk a aflat de existența unui cîntec despre Potocki (« despre pan Potocki »), care s-ar fi cîntat prin Dobrogea²³.

Să fie vreo legătură între acest cîntec și *Stihurile omului strein*? E greu de dat un răspuns precis. Relatarea de mai sus, totuși e interesantă în sensul existenței unui cîntec despre Potocki. E de presupus că în țara noastră cîntece despre Potocki n-au putut să fie mai multe, fiindcă n-aveau un suport social și istoric. De aceea, probabil că *Stihurile omului strein* sau o parte din ele, avînd caracterul unui cîntec de înstreinare, au putut deveni un « cîntec de lume » de structură și circulație cvasi-populară, ca cele cunoscute din Anton Pann. În mediu strict popular nu știm să se fi înregistrat vreodată un cîntec despre Potocki. Un cîntec despre Potocki n-a putut avea circulație în masele populare, pentru că figura eroului era a unui străin necunoscut, iar dacă în variantă se mai vorbea de isprăvile « comandirului » împotriva ostașilor cazaci și a maselor populare ucrainene, cu atît mai mult figura « panului » polon nu trezea interes și simpatie, cum n-a trezit simpatie figura nici unui boier exploatare român. Cele mai frumoase cîntece, balade populare, sînt acelea în care eroii reprezintă năzuințele maselor populare, suferă în numele lor și luptă pentru a răzbuna oprobriul și împilarea acestora de către stăpîni. Cînd uneori s-au

²² Sebastian Flizak, în *Prace i materialy etnograficzne*, tom VII, Lublin, 1948—1949, p. 382.

²³ La Turnu Măgurele Bażałuk s-a împrietenit cu un Secheșeanu, care i-a propus odată o călătorie în Dobrogea, la o cunoștință despre care Secheșeanu spunea (citez textul polon amestecat cu expresii românești): « *Domnule, N.N. ma dobre wina i umie śpiewać piękne piosenki. Będzie nam u niego wesolo, będziemy z nim śpiewać despre pan Potocki* ». În traducere: « Domnule, cutare are vin bun și știe frumoase cîntece. Vom petrece bine acolo, o să cîntăm cu el despre pan Potocki » (Sebastian Flizak, *op. cit.*, p. 382).